

Útlán háskólanema og tengsl við námsgengi

Kristína Benedikz

Kristína Benedikz lauk BA námi í ensku 1992 og MLIS gráðu í Bókasafns- og upplýsingafræði við Háskóla Íslands 2005. Hún hefur starfað á bókasafni Menntavísindasviðs frá 2006.

Útdráttur

Í þessari megindegu rannsókn kannaði höfundur útlánatölfraði nemenda Menntavísindasviðs Háskóla Íslands skólaárið 2012-2013. Skoðað var hve mikið nemendur fengu að láni að meðaltali og hversu hátt hlutfall nemenda hafði ekkert fengið að láni á tímabilinu og hvort munur var þar á eftir deildum og námsstigi. Auk þess var kannað hvort tengsl væru milli fjölda útlána og lokaþinkunna nemenda í grunnnámi við útskrift. Af 2.171 nemenda höfðu 1.066 nemar (48%) ekkert fengið lánað á tímabilinu og í ljós kom kom að nemendur í grunnnámi höfðu fengið hlutfallslega meira lánað en nemendur í meistaránámi, en 61% grunnnema höfðu fengið lánað á árinu á móti 43% meistarana. Nemendur í íþróttatímstunda- og þroskabjálfadeild höfðu hlutfallslega fengið minnst lánað. Marktektarprófið Spearman's rho var notað til að kanna hvort fylgni væri á milli fjölda útlána og lokaþinkunna sem leiddi í ljós að marktæk jákvæð tengsl eru milli útlána og einkunna. Eftir því sem útlánaþrep nemenda er hærra þeim mun líklegra er að hann hafi háa meðaltalseinkunn við útskrift. Þessar niðurstöður eru samhljóma niðurstöðum erlendra rannsókna.

Gegna háskólabókasöfn veigamiklu hlutverki í námi háskólanema? Eða er bara hægt að „googla“ og sleppa því að heimsækja bókasafnið og nýta sér allt það fræðilega efni sem safnið hefur upp á að bjóða? Útlántölur háskólasafna fara lækkandi og vitað er um nemendur sem hafa útskrifast með háskólagráðu án þess að hafa fengið lánaða bók á safninu (Dilevko og Gottlieb, 2002, bls. 381). Í þessari tímaritsgrein verður leitast við

að svara því hvaða áhrif bókasafnsnotkun hefur á námsgengi.

Víða erlendis eru háskólabókasöfn í auknum mæli að kanna notkun á þjónustu og efnivið safnsins en einnig er verið að rannsaka áhrif bókasafnsnotkunar (e. *library activity data*) á námsgengi nemanda (e. *student attainment*) við útskrift. En hvernig er þessu háttað á Menntavísindasviði Háskóla Íslands? Hafa fastagestir safnsins sem nýta sér safnkostinn forskot á aðra nemendur?

Bókasafn Menntavísindasviðs Háskóla Íslands er sérfræðisafn sem er opið almenningi (18 ára og eldri) en þjónar aðallega nemendum og fræðimönnum sviðsins. Notkun nemenda annarra deilda Háskóla Íslands hefur aukist eftir sameiningu Kennaraháskólans og Háskóla Íslands árið 2008. Áhersla er lögð á að kynna bókasafnið og starfsemi þess fyrir nemendum og kennurum sviðsins og er lesrými safnsins vel nýtt en útlán hafa dregist saman undanfarin ár eins og þróunin virðist vera á öðrum háskólabókasöfnum. Útlán nemenda við Háskóla Íslands (hér eftir notað HÍ) á Landsbókasafni Íslands – Háskólabókasafni hafa til dæmis dregist saman árlega frá árinu 2009 til 2012 (Ingibjörg Steinunn Sverrisdóttir, [2013], bls. 38). Hugsanleg skýring gæti verið sú að nemendur nýti sér meira Landsaðgang að rafrænum gagnasöfnum og tímaritum-hvar.is (hér eftir notað Landsaðgangur) og rafrænar séráskriftir HÍ og taki því færri bækur að láni á bókasafninu. Notkunartölur á rafrænu efni í landsaðgangi benda til þess þar sem sóttum greinum í heildartexta hefur fjlógað jafnt og þétt frá 2003 til 2012 (Birgir Björnsson, 2013, bls. 1). Notkun á rafrænu efni í séráskrift bókasafns Menntavísindasviðs hefur einnig aukist milli ára samkvæmt mælingum safnsins. Árið 2011 voru 712 tímaritsgreinar sóttar í

heildartexta en árið 2012 voru þær orðnar 1.102.

Útlánatölfræði er keyrð árlega til að kanna útlán á efni bókasafns Menntavísindasviðs og hefur það verið gert um árabil og þróunin skoðuð milli ára. Það sem einna helst hefur verið skoðað eru heildarútlán eftir deildum sviðsins (Kennaradeild, Íþróttá-, tómstunda-, og broskajálfadeild og Uppeldis- og menntunarfræðideild), endurnýjanir og frátektir (á vef og í starfsmannaaðgangi). Þessar tölur eru lýsandi fyrir notkun á efni safnsins en lýsa ekki útlánum allra nemenda, það er hversu mikið fær hver og einn nemandi lánað á safninu? Hversu hátt hlutfall nemenda hefur ekkert fengið að láni? Er munur á notkun eftir námsstigi og/eða deild? Tilgangur rannsóknarinnar sem hér verður gerð skil á er að svara ofangreinum spurningum og kanna auk þess hvort tengsl séu milli fjölda útlána og lokaeinkunna nemanda.

Erlendar rannsóknir

Erlendar rannsóknir voru skoðaðar til að kanna hvort háskólabókasöfn rannsaki útlán nemenda eftir námsstigi, deild eða öðrum breytum. Í ljós kom að fjölmargar rannsóknir hafa verið gerðar á útlánum háskólanema (prentuðu efni) og/eða notkun á rafrænum áskriftum og hvort notkun sé til dæmis breytileg eftir deildum og/eða námsstigum innan háskólanna (Bridges, 2008; Gerke og Maness, 2010; Kayongo og Helm, 2010 og Liu, 2006). Prátt fyrir mikla notkun á rafrænum heimildum og að raf-ræn útgáfa er sífellt að aukast benda ýmsar rannsóknir til þess að nemendur líti á þær sem viðbót við prentaðar heimildir. Eins og Liu bendir á í rannsókn sinni völdu flestir meistaránemar að nota bæði rafrænar og prentaðar heimildir þar sem þau töldu þessi form hafa mismunandi eiginleika; kosti og galla (2006, bls. 590).

Í einni rannsókn var innskráning nemenda að raf-rænu efni háskólans mæld og reyndust vera jákvæð tengsl milli útlána á bókum og notkunar á rafrænu efni, það er nemandi sem fékk lánað mikið af prentuðu efni notaði einnig mikið af rafrænum fræðigreinum/ritum (Goodall og Pattern, 2011, bls. 164-5). Slíkur beinn sam-anburður er óframkvæmanlegur á Menntavísindasviði nema með því að leggja spurningakönnun fyrir nemendur. En aðgangur að rafrænu efni er veittur gegnum IP tölu en ekki með innskráningu. Nemendur og starfsfólk háskólans geta einnig tengst háskólanetinu með VPN (*Virtual Private Network*) að heiman. Þar af leiðandi er einungis hægt að skoða heildarnotkun á rafrænum sérá-skriftum. Ekki er mögulegt að greina notkunina frekar. Það gæti til dæmis verið fróðlegt að vita hvort nemar í framhaldsnámi noti rafrænar séráskriftir meira en grunnnemar? Eða eru sumar deildir virkari en aðrar? Eru

kennarar virkari notendur en nemendur? Eða eru það aðeins fáir notendur sem nota aðganginn mikið? Enn erfiðara er að átta sig á notkun Landsaðgangs þar sem áskriftirnar eru aðgengilegar öllum á Íslandi og því illmögulegt að greina heildarnotkun nemenda HÍ hvað þá notkun á einstaka sviðum eða hópum.

Það hefur færst í vöxt að háskólabókasöfn rannsaki tengsl útlána og námsgengis og/eða notkunar á rafrænu efni og námsgengis. Jafnframt hafa tengsl bókasafns-heimsókna nemenda og einkunna verið skoðaðar (Matthews, 2012; Cox og Jantti 2012; Davidson, Rollins, og Cherry, 2013; Wong og Webb, 2011). Ein slík rannsókn var gerð í Háskólanum í Huddersfield í Vestur-Yorkshire (Norður Englandi). Árið 2008 var háskólabókasafn þeirra metið sem eitt af tíu bestu bókasöfnum í Bretlandi fyrir framúrskarandi þjónustu og aðstöðu. Heildarfjöldi nemenda var 24.000 á sjö fræðasviðum (Goodall og Pattern, 2011, bls. 159). Í greininni eru fyrstu niðurstöðurnar kynntar en engin marktektarpróf voru framkvæmd. Helstu niðurstöður eru þó forvitnilegar sér í lagi þar sem notkunin var ekki mæld eftir spurningalistum heldur var raunveruleg notkun skoðuð með keyrslum í útlánakerfinu og notkunin á rafræna efninu var mæld með inn-skráningu á gagnasöfnin. Auk þess voru bókasafnsheimsóknir hvers nemenda talðar. Aðgangi að gagnasöfnum á háskólasvæðinu var breytt í innskráningu (í stað IP aðgangs) til að mæla alla notkun, jafnt heima sem og í háskólanum. Einkunnir nemenda voru fengnar frá nemendaskrá og bókasafnsheimsóknir voru talðar við inngang bókasafnsins þar sem nemendur þurftu að skanna nemendaskírteini sín til að fá inn-göngu. Helstu niðurstöður voru þær að nemendur með 1. einkunn fengu mest lánað og notuðu rafræn gögn meira en nemendur með 2. og 3. einkunn. Nemendur með 3. einkunn fengu minnst lánað og notuðu einnig rafræn gögn minnst. Engin tengsl voru milli bókasafns-heimsókna og einkunna (Goodall og Pattern, 2011, bls. 166-7).

Í framhaldi af þessari rannsókn hlaut Háskólinn í Huddersfield sex mánaða rannsóknarstyrk til að gera víðtækari rannsókn með þátttöku fleiri háskólabókasafna. Rannsóknin var framkvæmd 2009–2010 og hlaut nafnið *The Library Link Impact Data Project*. Tilgáta rannsóknarinnar var sú að marktækt samband væri á milli bókasafnsnotkunar og frammistöðu nemanda. Rafræn notkun, útlánatölfræði og bókasafnsheimsóknir voru mældar og bornar saman við lokaeinkunnir (1., 2., og 3. einkunn) 33.074 nemenda í grunnnámi í átta háskólum í Bretlandi. Helstu niðurstöður voru þær að marktækt samband er á milli útlána og lokaeinkunna annars vegar og rafrænnar notkunar og lokaeinkunna nemanda hins

vegar. Aftur á móti reyndust ekki vera tengsl á milli bókasafnsheimsókna og einkunna (Stone og Ramsden, 2013, bls. 546; 554).

Þessi rannsókn styður fyrri niðurstöðu rannsóknarinnar í Huddersfield og hér voru marktektarpróf framkvæmd. Þó skal þess getið að þrátt fyrir að sýna marktækan mun á einkunnum nemenda eftir bókasafnsnotkun (það er útlánum og rafrænni notkun) er ekki hægt að fullyrða um orsakasamband og einnig er rétt að taka fram að þrátt fyrir marktækan mun á bókasafnsnotkun er munurinn ekki mikill.

Rannsókn í bókasafni Menntavísindasviðs

Hvernig skyldi þessu vera háttáð á Menntavísindasviði? Eins og fram hefur komið er ekki hægt að mæla rafræna notkun nemenda á séráskriftum HÍ og Landsaðgangs og bókasafnsheimsóknir nemanda er einnig erfitt að mæla. En unnt er að kanna fjölda útlána og hvort tengsl séu á milli fjölda útlána og einkunna.

Þær rannsóknarsprungar sem leitast er við að svara í þessari rannsókn eru:

1. Hversu hátt hlutfall nemenda fékk enga bók að láni skólaárið 2012–13?
2. Er munur á útlánum eftir deildum (Kennaradeild, Uppeldis- og menntunarfræðideild og Íþróttatíðindi, tómstunda- og proskabjálfadeild)?
3. Er munur á útlánum eftir námsstigi (grunnnám, framhaldsnám)?
4. Eru tengsl á milli fjölda útlána og lokaeinkunna?

Aðferð

Tölfræðileg úrvinnsla fór fram í Excel og tölfraðiforritinu SPSS. Lýsandi tölfraði var reiknuð fyrir allar breytur og fylgni skoðuð. Marktektarprófið Spearman's rho var notað til að kanna hvort marktæk fylgni væri milli útlána og einkunna þar sem dreifing útlána var skekkt og breytan útlán er raðkvarði. Miðað var við tvíhlíða próf og 95% öryggismörk.

Þátttakendur

Til að svara spurningum 1–3 eru þátttakendur allir nemendur Menntavísindasviðs, (fyrir utan doktorsnema), skólaárið 2012–2013 samtals 2.171.

Til að svara spurningu 4, „Eru tengsl milli fjölda útlána og einkunna?“, voru þátttakendur allir grunnnemar sem útskrifuðust í júní 2013 samtals 224, undanskildir voru 38 nemar í diplómanámi.

Framkvæmd

Eftir að tilskilin heimild var fengin frá Persónuvernd var útlánatölfræði fyrir skólaárið keyrð í bókasafnskerfinu Aleph fyrir hvern og einn nemanda ásamt upplýsingum um deild (Kennaradeild, Íþróttatíðindi, tómstunda- og proskabjálfadeild og Uppeldis- og menntunarfræðideild) og hvort viðkomandi var í grunnnámi, diplómanámi eða meistaránámi. Upplýsingarnar voru afritaðar yfir í Excel þar sem lýsandi tölfraði var skoðuð.

Meðaleinkunn grunnnema við brautskráningu í júní 2013 var fengin hjá nemendaskrá (til að svara spurningu 4) og var breytunni einkunn bætt við í Excel hjá útskriftarnemum sem voru síðan merktir hlaupandi númerum frá einum áður en gögnin voru færð yfir í SPSS þar sem unnið var með þær.

Deildirnar eru misstórar og er því best að skoða útlánin í prósentum til að bera þau saman. Ákveðið var að flokka útlánin í átta flokka, (0 útlán, 1–5 útlán, 5–10 útlán, 10–15 útlán, 15–20 útlán, 20–25 útlán, 25–30 útlán, 30–35 útlán og 35+ útlán), eins og gert var í Huddersfield rannsókninni að undanskildum endurýjunum.

Niðurstöður

Heildarútlán þessara nema skólaárið 2012–2013 voru samtals 11.544. Af 2.171 nemanda voru 1.066 nemar (48%) ekki með nein útlán á árinu. Fjöldi útlána var mjög mismunandi en sá nemandi sem hafði flest útlánin var í framhaldsnámi í Uppeldis- og menntunarfræði og fékk að láni alls 108 bækur á árinu. Grunnnemar í Uppeldis- og menntunarfræði höfðu fengið að láni átta bækur að meðaltali á árinu sem var hæsta meðaltalið. Grunnnemar í Kennaradeild höfðu hins vegar fengið að meðaltali fimm bækur að láni á árinu en voru með hæsta miðgildið 10, það er helmingur nemanna hafði fengið fleiri bækur en 10 að láni á árinu. Framhaldsnemar í Íþróttatíðindi, tómstunda- og proskabjálfadeild voru með lægsta meðaltalið, eða eina bók á árinu.

Þegar skiptingin eftir deildum er skoðuð (sjá mynd 1) er ljóst að 25% nema í grunnnámi í Uppeldis- og menntunarfræði höfðu aldrei fengið bók að láni, en í öðrum deildum er hlutfallið mun hærra eða rúmlega 40%. Af þeim sem voru með 10 útlán eða fleiri á árinu höfðu nemar í grunnnámi í Íþróttatíðindi, tómstunda- og proskabjálfadeild fengið minnst lánað.

Í framhaldsnámi hækkar hlutfall þeirra sem fengu ekkert lánað og fer upp í 74% hjá Íþróttatíðindi, tómstunda- og proskabjálfadeild, en er rúm 50% hjá Uppeldis- og menntunarfræðideild og Kennaradeild (sjá mynd 2). Útlánin eru annars frekar svipuð milli deilda, en það sem er mest sláandi er hversu hátt hlutfall meistaránema fékk

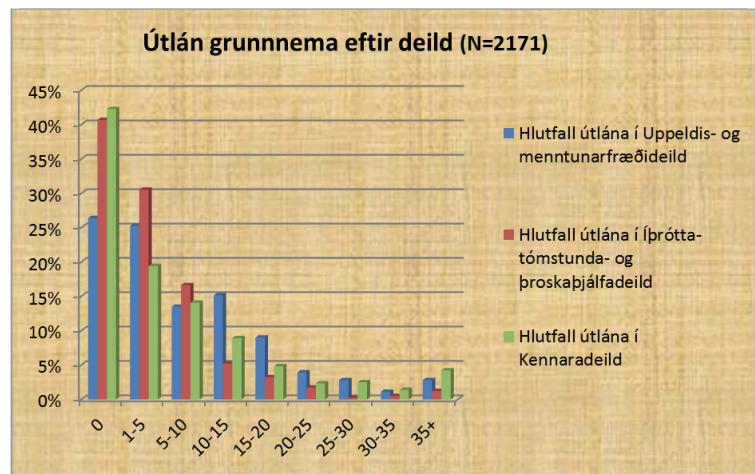
aldrei lánaða bók á síðasta skólaári.

Á mynd 3 má sjá að grunnnemar fá töluvert meira lánað en framhaldsnemar, en um 57% framhaldsnema höfðu ekkert fengið að láni á árinu á móti tæplega 40% grunnnema.

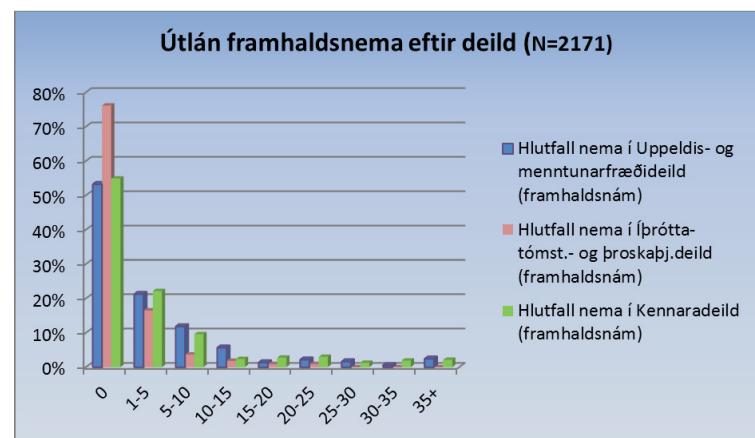
Í upprunalegu Huddersfield rannsókninni voru útlán grunnnema í viðskiptafræði (samtals 4.416) sérstaklega birt og er fróðlegt að bera saman tölfraði þeirra við útlán grunnema Menntavísindasviðs (samtals 1.220). Rétt er að taka allan samanburð með fyrirvara þar sem rannsóknirnar eru ólíkar. Samkvæmt töflu 1 er fjöldi útlána mjög svipaður. Munurinn er þó mestur í fyrstu tveimur flokkunum þar sem 39% nema á Menntavísindasviði höfðu ekkert fengið að láni á árinu á móti 47% nema í Huddersfield, og 24% nema á Menntavísindasviði voru með eitt til fimm útlán á árinu á móti 14% nema í Huddersfield. Huddersfield rannsóknin útilokaði nema í hlutanámi, fjarhámi, í styttri námskeiðum og fámennum námskeiðum (Goodall og Pattern, 2011, bls. 164).

En eru tengsl milli fjölda útlána og einkunna á Menntavísindasviði og er sá munur marktækur eins og í *The Library Impact Data Project?* (Stone og Ramsden, 2013, bls. 546; 554). Til að kanna hvort svo sé var miðað við útlán útskriftarnema sem brautskráðust í júní 2013. Á Kennarabraut eru margir í diplómanámi (bæði á grunnstigi og í framhaldsnámi). Þessir einstaklingar fá yfirleitt minna lánað en aðrir nemar og þau skila ekki lokaverkefni. Af þeim sökum voru nemar í diplómanámi (samtals 38) fjarlægðir úr úrtakinu til að fá marktækari niðurstöður og raunhæfari samanburð milli deilda. Tölverður munur reyndist vera á útlánum útskriftarnema eftir námsstigi. Grunnnemar fengu að meðaltali meira að láni en meistaranemar og 40% meistaranema voru ekki með nein útlán á árinu á móti 20% grunnnema. Því var ákveðið að þrengja úrtakið enn frekar og skoða eingöngu útskriftarnema í grunnnámi, samtals 224 (sjá mynd 4). Þá er einnig raunhæfara að bera saman niðurstöðurnar við *The Library Impact Data Project* sem tekur einungis til útskriftarnema í grunnnámi. Eins og áður er miðað við útlán skólaárið 2012–2013.

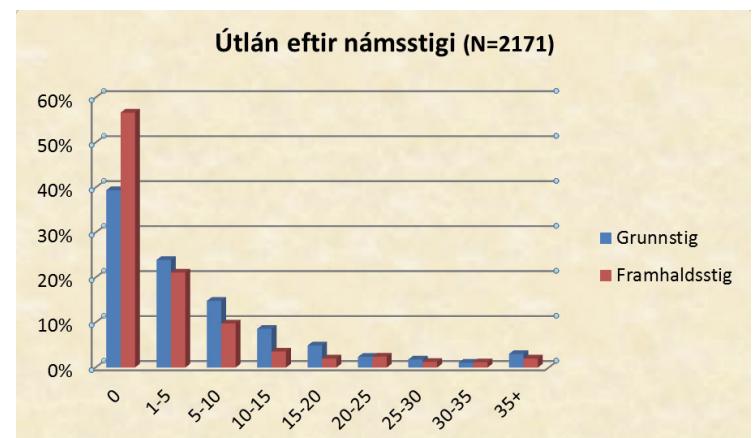
Ljóst er að útlán útskriftarnema í grunnnámi eru töluvert hærri en útlán grunnnemanna allra ef við berum saman mynd 3 og 4. Enda er það ekki ósennilegt að vinna við lokaverkefni auki útlán, en langflestir nemar ljúka verkefni sínu á lokaárinu. Að meðaltali fengu útskriftarnemar 13 bækur að láni yfir árið en sá nemandi

Mynd 1 – Útlán grunnnema eftir deild

Mynd 2 – Útlán framhaldsnema eftir deild

Mynd 3 – Útlán eftir námsstigi

sem var með flest útlán fékk 97 bækur að láni. Helmingur nemanna fékk fleiri en sjö bækur að láni yfir árið.

Ef skoðuð er fyrst meðaleinkunn við útskrift í hverju útlánaþepi í töflu 2 er ljóst að meðaleinkunn við útskrift hækkar eftir því sem útlánum fjölgar. Þó er hækkinin mjög lítil og meðaleinkunn í öllum flokkunum er 1. stigs einkunn (7,25–8,99).

Skyldi þessi munur vera marktækur? Spearman's rho prófið var marktækt og reyndist vera jákvæð fylgni milli útlána og einkunna

$r_s = .19$, $p<.001$ ($N=224$). Og má því segja að eftir því sem útlánaþrepíð er hærra hjá nemanda þeim mun líklegri er hann til þess að hafa háa meðaltalseinkunn við útskrift. Þó er rétt að benda á að þrátt fyrir marktæka fylgni er ekki hægt staðhæfa um orsakasamband. Einnig er rétt að hafa í huga að fylgnistuðullinn var .19 sem telst lág fylgni þar sem fylgnistuðlar undir .20 lýsa veiku sambandi (Einar Guðmundsson og Árni Kristjánsson, 2005, bls. 312).

Þessi niðurstaða er samhljóma niðurstöðu The Library Impact Data Project. En eins og fram hefur komið mældist marktæk fylgni milli útlána og lokaeinkunna þar sem nemar með 1. einkunn höfðu fengið marktæk meira að láni en nemar með 3. einkunn (Stone og Ramdseen, 2013, bls. 553–4).

Fylgni milli deilda var skoðuð og var frekar svipuð. Hæsta fylgnin var hjá íþrótt-, tómstunda- og þroskabjálfadeild ($N=83$) eða $r_s=.25$, $p<.05$. Kennaradeildin var ekki langt undan með $r_s=.20$, $p<.05$ ($N=119$). Fylgnin hjá báðum deildunum var aðeins hærri en samanlögð fylgnin og nær upp fyrir mörkin um lága fylgni. Hjá Uppeldis- og menntunarfræðideild reyndist prófið vera ómarktæk líklega vegna þess að sá hópur var minnstur ($N=22$) $r_s=.11$, $p>.05$. En til að greina meðal-fylgni ($r=.3$) þarf 85 þátttakendur eða fleiri (Field, 2009, bls. 58).

Umræður

Marktæk jákvæð tengsl eru milli útlána og lokaeinkunna grunnnema á Menntavísindasviði Háskóla Ís-

Mynd 4 – Útlán útskriftarnema í grunnnámi

Útlán	MVS (N=1.220)	Huddersfield (N=4.416)	Safntiðni MVS	Safntiðni Huddersfield
0	39%	47%	39%	47%
1-5	24%	14%	63%	61%
5-10	15%	12%	78%	73%
10-15	9%	9%	87%	82%
15-20	5%	5%	92%	87%
20-25	2%	3%	94%	90%
25-30	2%	2%	96%	92%
30 +	4%	8%	100%	100%
Samtals	100%	100%		

Tafla 1 – Útlán grunnnema MVS 2012–13 og grunnnema í Huddersfield 2008–09

lands, sem er samhljóma niðurstöðum erlendra rannsókna. Þrátt fyrir lágan fylgnistuðul eru niðurstöðurnar áhugaverðar og þrátt fyrir litla dreifingu einkunna er ekki hægt að horfa framhjá því að meðaltalseinkunn hækkar eftir því sem útlánum fjölgar.

Það kom á óvart hversu mikill munur er á útlánum grunnnema og meistaránema og hversu fá útlánin voru hjá meistaránemum. Hugsanleg skyring gæti verið sú að meistaránemar noti rafræn gögn í meira mæli en prentuð. Útlán nema í íþrótt-, tómstunda- og þroska-

Meðaleinkunn við útskrift	Meðaltal	N	Staðalfrávik
Útlán nemenda			
0 útlán	7,876	45	,4715
1-5 útlán	7,855	42	,5379
5-10 útlán	7,995	37	,4672
10-15 útlán	7,961	28	,5540
15-20 útlán	8,042	26	,6198
20-25 útlán	8,067	15	,4117
25-30 útlán	8,050	4	,2517
30-35 útlán	8,083	6	,5419
35+ útlán	8,138	21	,5518
Samtals	7,967	224	,5164

Tafla 2 – Meðaleinkunn við útskrift í hverjum útlánaflokk

þjálfadeild voru fæst í þessari rannsókn, en í þeirri deild mældist hæsta fylgnin milli útlána og einkunna grunnnema. Fróðlegt væri að kanna hvort þau noti frekar rafræn gögn en aðrar deildir. Einnig er spurning hvort bókasafnið geti bætt þjónustuna og/eða safnkostinn á þeirra efnissviði og fjlögað útlánum þeirra?

Ein rannsókn kallar á fleiri og áhugavert væri að rannsaka notkun á gögnum í Landsaðgangi og rafrænum séráskriftum Háskóla Íslands og bera saman við útlánatölur og kanna tengsl notkunarinnar við námsgengi. Ef þróa á þjónustu á háskolabókasafni og auka faglega heimildanotkun nemenda er nauðsynlegt að rannsaka upplýsingahegðun, notkun og viðhorf. Margar góðar eiginlegar rannsóknir hafa verið gerðar sem lokaverkefni í Bókasafns- og upplýsingafræði, en ég sakna þess að sjá ekki fleiri meginlegar rannsóknir bæði úr náminu og innan starfsstéttarinnar. Ég tel að það sé mikilvægt fyrir framþróun bókasafna í landinu að fjlöga meginlegum rannsóknum í faggreininni til að öðlast heildarsýn og kortleggja stöðuna á hverjum tíma og er þessi könnun vonandi innlegg í þá átt.

Pakkir:

Ég vil þakka vinnuveitanda mínum fyrir að veita mér svigrúm í starfi til að framkvæma þessa rannsókn sem vonandi gagnast bókasafni Menntavísindasviðs til að gera góða þjónustu enn betri. Einnig vil ég nota tækifærð og þakka samstarfskonu minni Þórhildi S. Sigurðardóttur kærlega fyrir yfirlesturinn.

Abstract:

University library material usage and its correlation to academic performance

This quantitative study focuses on the circulation statistics of students enrolled in the University of Iceland's School of Education during the academic year 2012-2013. It records the average number of books borrowed by students as well as the number of students who borrowed no books at all, determining whether factors such as the faculty in which students were enrolled and/or the stage at which they were studying (i.e. undergraduate or graduate level) have a significant bearing on either figure. In addition, it examines whether there is a correlation between the number of loans made by students and their final GPA (grade point average). The findings were as follows. Of a total of 2,171 students 1,066 (48%) borrowed no books at all during the said period. Moreover, a proportionately larger number of undergraduate than graduate students had borrowed

books (61% as against 43%), and students in the Faculty of Sport, Leisure Studies and Social Education borrowed the fewest number of books. Spearman's rho was used to determine whether there was a correlation between the number of books borrowed by students and their final GPA and discovered that there was indeed a positive correlation, i.e. that the more loans a student made the more likely he/she was to have a high GPA. These findings are comparable to similar studies carried out abroad.

Heimildir

- Birgir Björnsson. (mars, 2013). Notkun á gagna- og tímaritasöfnum í Landsaðgangi 2012. *hvar.is*. Sótt af <http://hvar.is/index.php?page=notkun>
- Bridges, L. M. (2008). Who is not using the library? A comparison of undergraduate academic disciplines and library use. *Portal: Libraries and the Academy*, 8(2), 187– 196. Sótt af <http://search.proquest.com/docview/216175681?accountid=28822>
- Cox, B. and Jantti, M. (2012). Discovering the impact of library use and student performance. *Educause Review: Online*. Sótt af <http://www.educause.edu/ero/article/discovering-impact-library-use-and-student-performance#comments>
- Davidson , K. S., Rollins, S. H. og Cherry, E. (2013). Demonstrating our value: Tying use of electronic resources to academic success. *The Serials Librarian: From the Printed Page to the Digital Age*, 65(1), 74-79. doi:10.1080/0361526X.2013.800630
- Dilevko, J., og Gottlieb, L. (2002). Print sources in an electronic age: A vital part of the research process for undergraduate students. *Journal of Academic Librarianship*, 28(6), 381-392. doi:10.1016/S0099-1333(02)00341-5
- Einar Guðmundsson og Árni Kristjánsson. (2005). *Gagnavinnsla í SPSS*. Reykjavík: Háskólaútgáfan.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS: (And sex and drugs and rock 'n' roll)* (3. útgáfa). London: Sage.
- Gerke, J. og Maness, J. M. (2010). The physical and the virtual: The relationship between library as place and electronic collections. *College & Research Libraries* 71(1), bls. 20– 31. Sótt af <http://crl.acrl.org/content/71/1/20.full.pdf+html>
- Goodall, D. og Patter, D. (2011). Academic library non/low use and undergraduate student achievement. *Library Management*, 32(3), 159–170. doi:10.1108/01435121111112871
- Ingibjörg Steinunn Sverrisdóttir (ritstjóri). [2013]. Ársskýrsla 2012. [Reykjavík]: Landsbókasafn Íslands – Háskolabókasafn. Sótt af <http://landsbokasafn.is/uploads/arsskyrslur/Arsskýrsla2012.pdf>
- Kayongo, J. og Helm, C. (2010). Graduate students and the library: A survey of research practices and library use at the University of Notre Dame. *Reference & User Services Quarterly*, 49(4), 341–349. Sótt af <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=aph&A=N=51203279&site=ehost-live>
- Liu, Z. (2006). Print vs. electronic resources: A study of user perceptions, preferences, and use. *Information Processing & Management*, 42(2), bls. 583–592. doi:10.1016/j.ipm.2004.12.002
- Matthews, J. R. (2012). Assessing library contributions to university outcomes: The need for individual student level data. *Library Management*, 33(6), 389– 402. doi: 10.1108/01435121211266203
- Stone, G. og Ramsden, B. (2013). Library impact data project: Looking for the link between library usage and student attainment. *College and Research Libraries*, 74(6), 546–559. Sótt af <http://crl.acrl.org/content/74/6/546.full.pdf+html>
- Wong, S. H. R. og Webb, T.D. (2011). Uncovering meaningful correlation between student academic performance and library material usage. *College & Research Libraries*, 72(4), bls. 361–370. Sótt af <http://crl.acrl.org/content/72/4/361.full.pdf+html>